

Det Kongelige Nærings- og Fiskeri Departement
Grubbegata 1
0032 OSLO

Dato: 23.05.2017
Vår ref.: 2017/3641-2
Saksbehandlar: ingdosk
Dykkar ref.:

Att. Håvard F. Raaen

Administrativ høyringsuttale: Melding til Stortinget nr. 27 (2016-2017) "Industrien - grønnere, smartere og mer nyskapende"

Innleiing

Melding til Stortinget nr. 27 (2016-2017) «Industrien – grønnere, smartere og mer nyskapende» varslar at regjeringa skal utarbeide ein strategi for eksport og internasjonalisering. Hordaland fylkeskommune som forvaltar av det regionale verkemiddelapparatet for næringsutvikling ynskjer å vere best mogleg budd på omstillingsutfordringane. I kraft av Hordaland fylke si storleik og verdiskapingstygde vil utviklinga i Hordaland være viktig for gjennomføringa av heile den nasjonale strategien. Særleg har fylket nasjonale nøkkelroller for auka og berekraftig verdiskaping innan havnæringane. Vi ynskjer difor å delta aktivt i dei kommande strategiprosessane for å sikre at næringslivet får dei beste rammeføresetnadene og treffsikre regionale verkemiddel.

Bakgrunn

Stortingsmeldinga er eit omfattande dokument på 175 sider som gjer eit godt overblikk over bransjar, omstillingsutfordringar, kunnskapsmiljøa og verkemiddelapparatet. Med ei rekkje referansar, figurar og oppdatert informasjon er meldinga særst godt eigna som kunnskapsbasis for strategiarbeid også i regionane.

Regjeringa sine politiske føringar er lagt inn som del i fire av kapitla. Desse punkta viser tematisk variasjon, sprang i storleik og tyngde, og kunne vore framstilt meir hierarkisk og samla. Vidare merker vi oss meldinga sitt siste kapittel: «Tiltakene i meldingen har samlet sett små administrative konsekvensar. Nye tiltak i denne stortingsmeldingen som har økonomiske konsekvenser, dekkes innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetttrammer.». Hordaland fylkeskommune meiner tvert om at verkemiddelbruken må aukast for å unngå framtidige velferdsmessige konsekvensar av eventuell manglande omstillingsevne.

Prioritering

Hordaland fylkeskommune vil først og fremst spele inn dei politisk vedtekne føringane slik dei er framstilt i vår næringsplan sitt årlege handlingsprogram ([HNNH 2017](#)) og i [Regional planstrategi 2016-2020](#). Begge desse dokumenta er relevante og oppdaterte uttrykk for fylket sine prioriteringar. Hordaland industrien er i stor grad eksportbasert. Dei viktigaste marknadene i Europa står framfor endringar som Brexit og re forhandling av avtaleverk. For Hordaland er det særst viktig at regjeringa sikrar gode rammer for eksport med kontinuitet frå dagens eksportordningar.

Næringslivet både i Hordaland og Noreg kviler i stor grad på olje og gass sektoren. Risiko for negativ framtidig næringsutvikling må sjåast i lys av konsekvens av nedgang innan denne sektoren, og sannsyn for at nedtrapping vil skje. Rask reduksjon i oljenæringane vil gje alvorlege

verdiskapingskonsekvensar både direkte og i avleia næringer. Mange kunnskapskjelder og media varslar at reduksjon er sannsynleg, både ut frå eit klimaperspektiv, men òg fordi etterspurnaden etter fossil energi vil minke raskare enn forutsett grunna alternative teknologiar («det grønne skiftet»). Ingen kjenner tidsperspektivet, men samla risiko tilseier endå større satsing og fokus på alternativ verdiskaping og etablering av berekraftige arbeidsplassar enn det meldinga no har lagt opp til.

I naturen borger diversitet, i form av artsvariasjon, for stabilitet. På same måte vil ei divers næringsstruktur være bidrag til å oppretthalde verdiskaping på tross av ytre endringar. Døme kan vere at den negative effekten vi har sett av redusert aktivitet i oljesektoren grunna redusert oljepris i stor grad har vore kompensert med vekst i andre næringer. Motsett kan spesialisering vere ei forutsetning for å lukkast i hard internasjonal konkurranse. Brobyggaren, «crossover» mellom desse, er overføring av spisskompetanse mellom bransjane slik vi no ser, der til dømes spesialisert sensorteknologi frå olje og gassnæringane vert nytta i fleire andre prosessindustriar. Omstillingstiltak for olje og gassnæringane er derfor prioritert.

Heldigvis har Hordaland store og ikkje nytta potensiale for ny og alternativ verdiskaping. Det er nok å nemne døme som havnæringane, dei tunge finansmiljøa og reiselivet. Alle desse har vekstpotensiale gitt at dei er berekraftige, innovative og får rette rammeføresetnader.

Havbruksnæringa og fiskerierne har for ei stor del kompensert for fall i oljeprisane. Det viser at oppdrettsnæringa har utvikla eit internasjonalt sterkt etterspurt produkt som er konkurransedyktig trass i rekordhøgt kostnadsnivå og praktisk talt nullvekst i produksjonsvolum dei siste fem åra. Vidare vekst i verdiskaping i desse eksportnæringane vil krevje volumvekst som igjen heng saman med evne til å løyse teknologiske og planmessige utfordringar. Vi ser no ei rekkje gode løysingsforslag der ein tek i bruk lukka-, landbasert- og havgåande teknologi. Vidare kan fokus på artar lågare i næringskjeda, som til dømes tare, bidra til auka berekraft. Innan maritim sektor vil vi arbeide for å ytterlegare styrke vår leiande posisjon innan «clean tech» der Hordaland har gått føre med til dømes flest samband med fornybarenergi ferjer i verda. Hordaland fylke vil rose etableringa av nasjonale ordningar som til dømes systemet med utviklingskonsesjonar for havbruk, miljøteknologiordninga og opprettinga av regionale forskingsfond. Dette er døme på relativt nye verkemiddel som gjer god effekt og som vi gjerne ynskjer å bidra til utvikling av for ytterlegare vekst.

Tilråding

For ikkje å sakke akterut i konkurranseutsette marknader må vi vere smarte. Enkle produkt og tenester er lette å kopiere i land med lågare kostnad. Fokus må difor vere på vekst i verdiskaping innan sektorar der vi har tunge kunnskapsmiljø og unike føresetnader for å lukkast. Ofte vert naturgrunnlaget og primærressursane sett på som Noregs og fylket sine viktigaste føresetnader. Imidlertid vil vi peike på kompleksitet, kunnskapsbaserte næringer og kvalitet som kanskje like viktige faktorar. Suksessen innan havbruk skuldast til dømes ikkje berre det reine, klåre og kalde vatnet. Utan faktorar som teknologi, bearbeiding, logistikk, forskning på medisin og vaksinar, marknadsføringskompetanse, kapital, lett tilgjengeleg infrastruktur i distrikta osv., ville ikkje næringa ha lukkast.

Det strategiske innspelet vert difor at regjeringa i endå større grad vektlegg å ta i bruk anvendt forskning og dei norske samfunnsmessige føremonene for å bidra til komplekse næringer som dermed vert vanskeleg å kopiere, og som kan forsvare berekraft og eit høgt kostnadsnivå.

Fylkeskommunen i Hordaland er særleg godt rusta til samspel med statlege organ innan regional utvikling. Fylkeskommunen har inngåande kunnskap og ansvar for lokal infrastruktur/samferdsle, er eigar av vidaregåande utdanning, og som bro-bygger mellom næringslivet og den

grunnleggjande og anvendte forskinga i fylket. Hordaland arbeider med å engasjere næringslivet i endå større grad til å ta del i både nasjonale og internasjonale forskingsprogram som til dømes Horisont 2020. Eit konkret tiltak som klart vil utløyse vidare verdiskaping i Hordaland vil då vere å styrke høgare utdanning innan anvendt teknologi (til dømes IT, automatiserings og robotiseringsretta) slik at desse vert på linje, og kan spele på lag med, dei leiande teknologimiljøa i midt Noreg. Vi ser til dømes allereie positive effektar av det nystarta sivilingeniørstudiet innan akvakultur og resirkuleringsteknologi på universitetet i Bergen. Vidare ynskjer Hordaland fylkeskommune gjerne å vere partner i gjennomføring av nye strategiske tiltak for å følgje opp dei gode grøne og nyskapande intensjonane i meldinga.

Bård Sandal
regionaldirektør

Mette Nora Sætre
næringssjef

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.